

Yeni Bir Balkan Miti: Yeni Zelanda Katliamı

Dr. Galip ÇAĞ, Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü

Birkaç gün önce dünyayı sarsan büyük bir terör eylemi haberini aldık. Binlerce kilometre uzakta, Yeni Zelanda'da *Brendon Tarrant* isimli bir şahıs aracına yüklediği ağır silahlar eşliğinde Christchurch bölgesindeki 2 camiye saldırdı. Daha camiye varmadan başlayan kayıta araç içinde dinlediği Çetnik şarkısı ve Karadziç'e yapılan övgü dolu gönderme bile muazzam bir kurgu ve simülasyonun işaretlerini veriyordu. Çokça sembolik analiz ve çıkarım okuduktan sonra konunun Balkan mazisi ve unutturulmak istenmeyenlerle alakasının gerekliliği ortaya çıktı. Belki de Yeni Zelanda'da yeni bir Balkan miti oluşuyordu...

Saldırı sonrasında herkesçe en dikkat çeken şey olan Tarrant'ın ağır silahı üzerine yazılmış isimler alt alta yazıldığında 58 farklı isim, olay ya da olgu ortaya çıkıyor. Bunlar tarih boyunca Türk-İslam-Hıristiyan dünyası arasındaki hadiselerle dair simgeler. Görülen o ki bu hadisenin ardındaki akıl, tarihin, istendiğinde nasıl bir yıkıcı tesir yapabileceğini ve bunu yaparken de başka bir devletin inşasına bu yıkıcı etki ile doğrudan nasıl yapıcı tesir yapabileceğini titiz bir planla hazırlamış. Yani bilhassa Balkan coğrafyası gibi mazisi de atisi de hegomonca kurgulanan bölgelerde etnik/dini aşırılıkların bağlandığı mit haline gelmiş kişi ve vakalar zaman zaman güncellenmeli ve hatırlanmalıdır mottosu yeniden devreye girmiş gözükmekte. Zihin ve coğrafyalara çizilen sınırlar yeniden belirginleşmelidir ki bu suni varoluş süreci kontrol edilmeye devam edilebilsin.

Şimdi bu noktadan Tarrant ve silahlarına bakalım.

Bahsi geçen 58 imgenin 23'si doğrudan Balkan coğrafyasıyla ilintili tarihi hadise, kişi ya da olgulara atıf içermekte:

- 1. Konstantin II Asen (1370-1422):** Şişman sülalesinin son temsilcisi Bulgar Kralı'dır. Kuzeni Frujin ile 1404'te Bulgaristan topraklarını geri almak ve Tırnova Çarlığı'nı yeniden canlandırmak için Osmanlılara karşı isyan etti.
- 2. Frujin (1380-1460?):** 1404'te kuzeni II. Konstantin Asen ile birlikte Osmanlılara karşı isyan etmiştir. Varna Savaşı dahil birçok Haçlı faaliyetinde yer almıştır.

3. **Miloş Obilić:** 1389'da I. Murad'ı şehit eden Sırp askeri.
4. **Stefan Lazar (1329-1389):** 1389'daki Kosova Savaşı'nda öldürülen Sırp kralıdır. Bugün Kosova Ovası'nda Meşhed-i Hüdavendigâr'a birkaç kilometre mesafede devasa bir anıtı vardır ve Slobodan Miloseviç İç Savaşı 1989'da burada yaptığı bir konuşma ile başlatmıştır.
5. **Luxemburglu Sigismund (1368-1437):** 1396'daki Niğbolu Savaşı'na katılmış ve daha sonra da II. Murad'la mücadele etmiştir. Türkler'le savaşanları taltif eden beyaz üzerine *Kırmızı Haçlı Dragon* nişanını ihdas etmiştir.
6. **Horogszegi Szilágyi Mihály (1400-1460):** Kız kardeşi Elizabeth, Hünyadi'nin eşi. 1456'da Belgrad'ı savunanlardandır. 1460'ta Baziaş'a yakın savaşta Mihaloğlu Ali Bey tarafından yakalanarak, İstanbul'a getirilip idam edildi.
7. **Gjergj Arianiti (1383-1462):** Osmanlı'ya karşı 1432'de Arnavutluk'ta meydana gelen isyanın elebaşlarından. İskender Bey'in müttefiki ve kayınpederi.
8. **Hünyadi Yanoş (1406-1456):** Macarlar arasında Türk Döğen Hünyadi olarak bilirse de 1444 Varna Savaşı'nda harp meydanından zor kaçmış, 1448'de II. Kosova Savaşı'nda da mağlup olmuştur. 1456'da Belgrad kuşatmasında aldığı yaralar sonucunda ölmüştür.
9. **İskender Bey (1405-1468):** II. Murad ve Fatih'e karşı Arnavutluk'un fethini engellemek için mücadele eden Arnavutlar'ın en önemli tarihi simalarındandır.
10. **Stefan cel Mare:** Fatih ve II. Bâyezid'e karşı Boğdan'ı savunan ve aziz ilan edilen prensdir.
11. **1621 Hotin:** Genç Osman komutasındaki Osmanlı ordusu ile Büyük Hatman Jan Karol Chodkiewicz komutasındaki Leh ordusunun savaşı.
12. **Şerban Kantakuzen (1640-1688):** 1678-1688 yılları arasında Eflak voyvodası. II. Viyana kuşatması sırasında Osmanlı ordusunda yer almasına rağmen, Avusturyalılar'a el altından destek verdiği, Osmanlılar'ı Avrupa'dan atmayı ve İstanbul'a askeri sefer planladığı söylenir.
13. **1684 Vac:** 27 Haziran 1684'te Avusturya ordusunun Kara İbrahim Paşa komutasındaki Osmanlı ordusunu mağlup ettiği Macaristan'daki muharebedir.

14. **Feliks Kazimerz Potocki:** 1673 Hotin Savaşı ve 1683'deki İkinci Viyana kuşatmasında Türkler'e karşı savaşmıştır. 1698'de Podhajce'deki (Ukrayna'da) Kaplan Giray'a bağlı Kırım birliklerini püskürtmüştür.

15. **Bajo Pivlyanin (1630-1683):** Girit'in fethi sırasında Hersek topraklarında Venedik emrinde Osmanlılar'a karşı savaşmıştır. "*Türk Öldüren Bajo Pivlyanin*" isimli bir resim vardır.

16. **Edward Codrington (1770-1851):** Yunan isyanı sırasında, Osmanlı-Mısır Donanması'nı 1827'de Navarin'de yakan Rus-İngiliz Fransız ortak donanmasının İngiliz komutanı.

17. **İvankovac Savaşı:** İvankovac Köyü'nde 18 Ağustos 1805'de Osmanlılar'a karşı ilk Sırp isyanı başlatılmıştır.

18. **Marko Milyanov Popoviç (1833-1901):** Karadağlı yazar, komutan ve voyvodadır. "Kahramanlık ve İnsanlık Örnekleri" adında bir kitabı vardır. Türk düşmanıdır. 1861-1862 ve 1877-1878 savaşlarında Osmanlı'ya karşı savaşmıştır.

19. **Şıpka Geçidi:** 1877-1878 Savaşı'nda (93 Harbi, Ağustos 1877'de Rus-Bulgar kuvvetleri Şıpka'da Osmanlı birliklerini mağlup etmiştir.

20. **İosif Gurko (1828-1901):** 93 Harbi'nde Osmanlı kuvvetlerini Şıpka Geçidi'nde mağlup eden Rus komutandır.

21. **Novak Voyoşeviç:** 1876'da Karadağlılar ile Osmanlılar arasında Karadağ'daki Fundina Savaşı'na katıldı.

22. **Turkofagos:** Yunanca'da "Türk yiyici" demektir. 1821'den itibaren Osmanlılar'la savaşan Yunan isyancılardan Nikitas Stamatelopoulos'un (1781-1849) lakabıdır.

23. **Kebab Remover (Kebab Kaldırıcı):** Sırp kökenli ırkçıların kullandığı ve şarkı olarak da dinlenen "kebab kaldır" denilen bir slogandır.

Burada iki durum ortaya çıkmakta aslında; böyle bir katliam için ciddi bir tarihsel inceleme ve kurgu, ikinci olarak da tüm bu çaba sonunda Türk ve İslam düşmanlığına dair bulunabilecek elli küsur sembolün yarısına yakınının Balkanlarda oluşmuş ve burası ile bağlantılı olduğu gerçeği. Yıllar önce bölgeye dair bu kurgusal durumu anlatan bir eser kaleme alan *William M.*

Sloane eserinin adını ***Bir Tarih Laboratuvarı Balkanlar*** şeklinde belirlemişti. Maria Todorova ondan daha sonra kaleme aldığı ***Balkanları Tahayyül Etmek*** isimli eserinde Balkanizasyonu bu manada oryantalizmle eşlemiş ve bölgeye dair yeni önermeler ortaya koymakla başlayan bir süreç olarak izaha çalışmıştı. Balkan Savaşları sonrasında özellikle savaşın ikincisinin sebep olduğu vahşeti kendine yediremeyen Avrupa'nın yayınladığı Carneigne Vakfı Raporu - ki bu rapor daha sonra Bosna Savaşı sonrasında da yayınlanacaktır aynı ile- savaşın ve kaosun bu coğrafyanın kaçınılmazı olduğunu söylemesi aradan geçen bunca zaman sonrasında dünyanın bir ucunda bu müesses tarihi inşa edenleri bir kez daha devreye sokmuş gözüküyor.

Güneydoğu Avrupa'nın Osmanlı mazisinin bölgede yarattığı sosyal devrim ve sonrasındaki asırlar boyunca süren barış hali (Pax Ottomana) özellikle Katolik dünya için burayı ciddi bir heretic hatta sapkın haline getirdi. Yani özünde siyasi bir mücadele gibi görünen tüm tavır ve tepkiler aslında daha derinde çok ince çalışılmış kurgusal bir dini çatışmayı karşılıyordu. Sanki Arupa için affedilmeyen bir günahın kefareti gibi.

Sırbistan Dışişleri Bakanı *Ívica Dacic* ülkesinin, Yeni Zelanda'daki saldırıyla hiçbir alakası olmadığını, *"Biz, hiç kimseden kurbanların intikamını almasını istemedik. Bu isimlerin bu şekilde suistimal edilmesini kınıyoruz. Bu tür eylemler, çıkarlarımıza zarar veriyor. Buna benzer suistimallere karşı mücadele edeceğiz."* sözleri ile ifade ederken bile bu kurgunun gerçekliğine bir atıf yapmış olmadı mı sizce de?

Ve/veya Balkanlar'da milliyetçi hareketliliğin bu kadar yükseldiği, Karadzic'in müebbet hapis cezası almasının haberinin medyaya yansıdığı günlerin bu hadiseye denk gelmesi kim bilir belki de Tarrant'ın adını da bir Balkan miti olarak kayıtlara geçirmiş olamaz mı?

Şeytana avukatlık yapıp şunu da mı söylesek;
Balkanların yeni bir mite neden ihtiyacı vardı?
İzleyelim ve dileyelim ki korkulan olmuyor olsun...